
УДК 049.32 + 801.8

Олена Маленко

Харківський національний педагогічний університет
ім. Г. С. Сковороди, м. Харків

В ОБШИРІ УКРАЇНСЬКОГО ЩОДЕННИКОЗНАВСТВА

**Сучасне щоденникознавство: бібліографічний
показчик / І. М. Сирко; [наук. ред. д. філол. наук,
проф. Т. А. Космеда]. – Дрогобич : Коло, 2013. –
318 с.**

Властиве сучасній українській науці переважання кваліта- тивних напрямків і методів роботи над квантитативними стає особливо актуальним, коли йдеться про дослідження текстів, феноменів і явищ національної культури. Такий під- хід застосовано, зокрема, у показчику «Сучасне щоденни- кознавство: науково-допоміжний бібліографічний показ- чик» (Дрогобич: Коло, 2013), який уклала І. М. Сирко – доцент кафедри германських мов і перекладознавства Дрогобиць- кого державного педагогічного університету ім. І. Я. Франка. Запропонувавши масштабне за обсягом зібрання наукової літератури із проблем вивчення такого лінгвокультурного феномена, як щоденник, укладач змогла якщо не вповні, то бодай істотно заповнити суттєві лакуни сучасної діарі- умології. Адже попри посилену увагу до жанротворчих, стилетворчих, типологічно визначальних рис щоденника в українському лінгвістичному щоденникознавстві й досі маємо цілий ряд питань, які потребують поглибленого теоретичного опрацювання, зокрема в аспекті розроблен- ня чи удосконалення методології дослідження.

Саме тому передусім акцентуємо увагу на методоло- гічній виваженості рецензованої праці. Вона помітна вже на рівні структури, зокрема у стратифікації зібраної літе- ратури за жанрами, й підтверджена запропонованим у

© О. О. МАЛЕНКО, 2015

вступній частині розгорнутим оглядом історіографії та історіософії діаріумологічних проблем. Важливо, що в цьому огляді авторка не обмежується загальною характеристикою щоденникового жанру (як цього можна було б чекати від вступної статті), а доречно подає докладний аналіз генези щоденника, історіографію дослідження, а також детальний опис класифікацій щоденників у межах досліджуваного жанру, виявляючи при цьому скрупульозність у викладі фактажу та послідовність у хронологічній кваліфікації і феноменів щоденника, й етапів їхнього вивчення. У цьому контексті одним із незаперечних методологічних здобутків праці вважаємо коректне співвідношення в урахуванні українських та російських діаріумологічних студій, а також збереження оптимального фактологічного балансу між українськомовними та російськомовними щоденниковими записами. Унаслідок цього окреслено достатньо повноаспектну й об'єктивну, незаангажовану картину становлення і розвитку щоденника як самодостатнього жанрового утворення.

Загалом текст вступної частини свідчить про те, що упорядкуванню показника передувала інтенсивна підготовча робота з опрацювання й осмислення теоретичної літератури: в оглядово-аналітичній частині засвідчено високий рівень мовознавчої, літературознавчої, культурно-історичної компетентності укладачки, її обізнаність із значним масивом щоденникознавчих праць, із теоретичними позиціями попередників щодо генези щоденника, його типологізації, підходів до вивчення тощо.

Одним найменш досліджених напрямків у сучасній українській діаріумології І.М. Сирко слушно вважає історіографію жанру щоденника, а тому присвячує окрему увагу систематизації тих джерел, які найбільш повно і послідовно висвітлюють чинники й умови виокремлення текстів цього жанру у самостійний об'єкт наукового розгляду, а отже, викристалізування щоденникознавства як самостійного наукового напрямку. Цю інтенцію, на нашу думку, слід визнати вдалою, такою, що відповідає актуальним запитам сьогоденної філології.

Пізнавальним й інформативним стане для потенційних користувачів також теоретичний фрагмент, у якому схарактеризовано актуальні класифікаційні схеми у межах щоденникового жанру та критерії їх укладання.

Імпонує інформативна насиченість основних розділів показника, оскільки бібліографічний матеріал представлений у них повно і різноманітно. Зокрема, *Розділ I* – це систематизований перелік авторефератів дисертацій зі спеціальностей «Загальне мовознавство», «Українська мова», «Російська мова», «Теорія літератури», «Російська література» та ін., присвячених різноаспектним проблемам вітчизняного й російського щоденникознавства. *Розділ II* присвячений узагальненню монографічних напрацювань, окремих книжкових та бібліографічних видань. Найоб'ємніший за обсягом, а отже, найінформативніший із погляду інтенсифікації діаріумологічних досліджень у часі *Розділ III* репрезентує різножанрові джерела меншого формату: публікації у збірниках наукових праць, фахових і нефахових періодичних виданнях, довідкових та навчально-методичних джерелах. Цілком слушним вважаємо виокрем-

лення розділу «Рецензії». Ознайомлення зі змістом цих розділів дає переконливі підстави стверджувати, що покажчик виконаний кваліфіковано, достовірність представленого й систематизованого у ньому матеріалу не викликає сумнівів.

Безперечним здобутком цього бібліографічного покажчика, його структурно-змістовою особливістю вважаємо подані до кожної позиції короткі анотації, які інформують про зміст і ключові поняття кожної анотованої наукової праці й забезпечують чітке донесення до зацікавлених користувачів її змісту. Ці анотації свідчать про методологічну цілісність, продуманість концепції бібліографічного покажчика, максимально зорієнтованого на потреби сьогоденної щоденникознавчої і – ширше – лінгвістичної науки.

Відзначаючи незаперечну інформативність покажчика, який уміщує відомості про основний корпус наявних на сьогодні щоденникознавчих публікацій, усвідомлюємо водночас, що він не претендує на абсолютну повноту охоплення джерел – зрештою, це й неможливо з огляду на інтенсивність сучасного наукового процесу. Тож сподіваємося, що на цьому пошуково-систематизаційна праця укладача не завершиться. У майбутньому поданий перелік бібліографічних позицій можна суттєво розширити інформацією про щоденникознавчі праці науковців далекого зарубіжжя. Однак це радше побажання, а не вказівка на недолік, оскільки й у поданому форматі праця заслуговує на схвалення та популяризацію як гідне поповнення сучасної бібліотеки щоденникознавчої літератури, що стане корисним для широкого кола адресатів (науковців, викладачів, студентів, усіх, хто цікавиться питаннями діаріумології), а отже, стимулюватиме активізацію досліджень у цій царині.

Підсумовуючи, відзначимо, що рецензований бібліографічний покажчик, укладений І.М. Сирко, має всі підстави стати помітним явищем у сучасній лінгвістиці. Це повновартісна й завершена праця, високий науковий рівень виконання якої умотивовує доцільність її активного використання.

Статтю отримано 20.08.2015

Olena Malenko

H. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, Kharkiv

IN THE EXPANSE OF UKRAINIAN DIARY STUDIES

Book review on: Modern Diary Studies: bibliographical index [I.M. Syrko]. — Drohobych : Kolo, 2013. — 318 p. (In Ukraine)

The review highlights the importance of appearance in Ukrainian Linguistics of the work, which deals with the issue of diary genesis and gives a brief historiographical overview of the actual for modern Diary Studies theories about sociocultural tendencies and historical factors which influenced the formation and development of a diary as a linguocultural phenomenon. The appropriateness of classification schemes analysis with in the diary genre has been accented. The undeniable informativeness of the bibliographical index has been emphasized: information about the main corpus of publications has been supplemented by the annotations, informing about the content of each scientific work.

Key words: Diary Studies, diary, historiography, genesis, classification scheme, bibliographical index.